

НАСЛІДКИ СУЧАСНОЇ ВАЛЮТНО-КУРСОВОЇ ПОЛІТИКИ НБУ ДЛЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

У статті розглянуто деякі аспекти вітчизняної валютної політики та режиму курсоутворення, діяльності НБУ стосовно забезпечення стабільності гривні в умовах плаваючого курсу і таргетування інфляції. Проаналізовано економічні, фінансові та фінансово-правові наслідки недостатньої уваги до забезпечення стабільності гривні. Наголошено, що не можна вважати задовільними результати діяльності НБУ із забезпечення стабільності національної грошової одиниці України в умовах режиму плаваючого курсу і таргетування інфляції. Наведено низку рекомендацій щодо вдосконалення валютно-курсової політики НБУ. Доцільно сформуванню режиму плаваючого курсу під контролем НБУ, який би враховував особливості і потреби національної економіки та запити українського суспільства. Потрібне підвищення уваги до забезпечення стабільності гривні з метою забезпечення інвестиційної привабливості країни, належного рівня оплати праці та недопущення знецінення заощаджень громадян.

Ключові слова: валютний курс, валютна політика, заощадження, девальвація, Національний банк України, режим валютного курсу.

JEL classification: F31, F35

Вступ та постановка проблеми. Валютна політика є одним з обов'язкових елементів сучасної економічної і соціальної системи, особливою частиною монетарної політики країни, суб'єктом здійснення якої є центральний банк. Вона є індикатором стану грошово-кредитного сектору і має низку дієвих інструментів регулювання грошових відносин з метою створення сприятливих умов для стабільного економічного зростання. Тому її продумане планування і здійснення вкрай важливе. Зрозуміла і передбачувана валютна політика є невідокремною частиною інвестиційної привабливості країни. А відсутність такої політики посилює економічну невизначеність, провокує вплив капіталу, нестабільність валютного курсу і, як наслідок, хронічну слабкість національної валюти і високу вартість кредитування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми вибору режиму і регулювання валютного курсу розглядали М. Фрідман, С. Брісман, Р. Дріскілл, П. Кругман, М. Обстфельд, Л. Оффісер, А. Пігу, П. Самуельсон, Ф. Грехем, Р. Нурксе, Г. Холм, С. Александер, С. А. Столкмен, Р. Маккінон, Дж. Сакс, Р. Манделл, Дж. Мід, Ж. Рюфф'є. Питанням курсоутворення присвячено роботи українських учених: О. Барановського, О. Береславської, В. Вовка, С. Вітлінського, В. Гейця, В. Глушкова, С. Глівенко, Л. Гуляницького, А. Даниленка, О. Дзюблюка, В. Журавки, А. Каліни,

М. Коробова, О. Кирєєва, С. Корабліна, І. Лукінова, І. Ляшенко, І. Лук'яненко, М. Михалевича, Е. Наймана, Б. Панасюка, О. Паценко, І. Русаненко, М. Савлука, І. Сергієнко, В. Ситника, М. Соколова, Б. Соболева, М. Скрипниченко, І. Ткаченко, Р. Шпека, С. Шумської, В. Юрчишина та ін.

Невирішені частини проблеми. Незважаючи на значну кількість публікацій вітчизняних і зарубіжних учених із різних аспектів валютної політики, в Україні поки що не вдається знайти оптимальну модель режиму валютного курсу і забезпечення стабільності національної грошової одиниці. Не вироблено адекватного теоретичного підходу до формування валютного курсу. На організаційному рівні органи влади, відповідальні за валютно-курсову політику, не сформували дієву модель, яка б відповідала економічним умовам України і інтересам українського суспільства. Більше того, чинна модель завдає значну шкоду економічним інтересам українських громадян. На юридичному рівні при реалізації валютно-курсової політики НБУ допускається нехтування її законодавчо закріпленими цілями. Актуальність питання впливу валютної політики на економічні показники і соціальні умови для України залишається вкрай високою.

Мета та завдання. Метою цієї статті є визначити адекватність сучасної валютно-курсової політики НБУ в частині режиму валютного курсу соціально-економічним реаліям України на

основі аналізу економічних, фінансово-правових та соціальних аспектів. Для досягнення мети поставлено такі завдання: визначити сутність режиму валютного курсу і валютно-курсової політики; її цілі, їхнє правове закріплення та стан виконання; рекомендації щодо формування режиму валютного курсу, який відповідає запитам суспільства і потребам розвитку економіки України.

Основні результати дослідження. Згідно з Глосарієм банківської термінології НБУ, валютна політика є сукупністю економічних, правових і організаційних заходів, що здійснюються центральним банком, іншими органами державного регулювання щодо діючих у державі валютних взаємовідносин між суб'єктами господарювання, домашніми господарствами та органами державного управління [6]. Її практичним втіленням є режим валютного курсу, тобто порядок визначення ціни однієї грошової одиниці в грошових одиницях інших країн, або міжнародних розрахункових одиницях. Він має забезпечувати досягнення цілей валютної політики. Тому питання вибору режиму валютного курсу, що відповідає економічним реаліям, має особливу вагу. МВФ визначає три основні групи режимів валютних курсів: плаваючий курс; перехідний режим; фіксована прив'язка до однієї або кошика вільно плаваючих валют. Розвинені країни з ринковою економікою після відходу від фіксованих курсів і золотого стандарту з 1976–1978 рр. застосовують режим вільно плаваючого курсу в межах Ямайської валютної системи.

Україні вільно плаваючий курс не підходить через слабкість економіки (маленької, відкритої, залежної від зовнішніх шоків) і державних інститутів (передусім захисту прав інвесторів), незавершеність ринкової трансформації. Країни, що розвиваються, і країни з перехідною економікою застосовують інші режими: обмеженого плаваючого курсу, фіксованої прив'язки до вільно плаваючих валют, змішаний перехідний. Фіксована прив'язка до вільно конвертованих валют має орієнтуватись на валюти основних торговельних партнерів. У зв'язку з високою доларизацією економіки і зростанням частки ЄС у зовнішній торгівлі гривня може мати прив'язку до кошика з долара та євро. Але відхід від фіксованого курсу є обов'язковою умовою забезпечення зростання економіки. Він штучно тримав гривню, підривав середньо- і довгострокові перспективи економіки, давав лише тимчасові сплески поживлення і допуслав накопичення дисбалансів в економіці. Цей режим виявився неадекватним для протидії зовнішнім і внутрішнім шокам, зумовив зростання дефіциту зовнішньої

торгівлі, який до кризи фінансувався переважно надходженням ПП і зовнішніх запозичень [4].

Згідно з рекомендаціями МВФ, НБУ перейшов до плаваючого курсу з таргетуванням інфляції. Таргетування інфляції не є валютно-курсовою політикою і має іншу мету – підтримку заданого низького рівня інфляції. На неї впливає багато немонетарних факторів, не підконтрольних НБУ: бюджетна і податкова політика; динаміка тарифів на комунальні послуги, газ; цін на світових ринках; темпи розвитку національної економіки. І якщо раніше курс гривні утримувався з політичних мотивів, що створювало макроекономічні дисбаланси, то тепер на неї тисне політична нестабільність, безвідповідальність політиків, корупція. Тому можливості НБУ з підтримки заданого рівня інфляції монетарними методами обмежені: таргетування інфляції фактично не працює, НБУ не контролює ні ціни, ні курс гривні через відкритість економіки у сфері міжнародної торгівлі і значний вплив на інфляцію великої кількості чинників немонетарного характеру. Раніше фактично діяло таргетування обмінного курсу – неофіційна прив'язка курсу гривні до долара США. Але таргетування курсу і інфляції часто суперечать одне одному. Неможливо одночасно мати вільний рух капіталу, фіксований курс і незалежну монетарну політику. Це актуально для України, яка зберігає обмеження на рух капіталу і суспільний запит на утримання стабільного курсу.

Підвищена увага суспільства до курсу гривні як базового показника стану економіки є українською специфікою. Курс гривні до долара США є основним індикатором успішності економічної політики, орієнтиром для оцінки інфляції (у США, для прикладу, це ціна пального), найбільш доступним і зрозумілим індикатором реальної вартості гривні. І те, що більшість громадян саме його використовують як орієнтир вартості власних трудових зусиль і заощаджень, є виправданим і логічним. Вільно конвертована валюта виступає активом для інвестування, якому бізнес і населення віддають перевагу, особливо в кризових умовах. Населення заощаджує кошти в іноземній валюті, щоб захистити заощадження від знецінення. З огляду на це виправданим є зростання соціальної напруги і невдоволення широких верств населення результатами діяльності органів влади, відповідальних за курсову політику. Було допущено значне падіння курсу гривні, незважаючи на те, що законодавством як основну функцію НБУ визначено забезпечення стабільності національної грошової одиниці. Так, стаття 99 Конституції України визначає, що «забезпечення стабільності грошової одиниці є основною функцією

центрального банку держави – НБУ» [1]. Стаття 6 «Основна функція» Закону України «Про Національний банк України» встановлює: «Відповідно до Конституції України основною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України. При її виконанні Національний банк має виходити із пріоритетності досягнення та підтримки цінової стабільності в державі. НБУ у межах своїх повноважень сприяє фінансовій стабільності, в тому числі стабільності банківської системи...», «...додержанню стійких темпів економічного зростання та підтримує економічну політику Кабінету Міністрів» [2]. Стаття 1 визначає цінову стабільність як збереження купівельної спроможності національної валюти шляхом підтримання у середньостроковій перспективі (3–5 років) низьких, стабільних темпів інфляції, що вимірюються індексом споживчих цін [2]. Також законодавство визначає грошово-кредитну політику як комплекс заходів, спрямованих на забезпечення стабільності грошової одиниці України. Чому допускається невиконання цієї функції? Її неприпустимо підмінити «таргетуванням інфляції», «пошуком рівноважного курсу», «проблемами платіжного балансу». Ці другорядні аспекти мають бути підпорядковані забезпеченню виконання головної функції, але не підмінити її, не відсувати на задній план. Адже сама вона має призначення – забезпечення з боку фінансового регулятора надійної основи фінансової системи, що, своєю чергою, є основою зростання економіки і добробуту громадян.

У зв'язку з цим виникають такі запитання: які передумови, а не вимоги МВФ, були для переходу до плаваючого валютного курсу при розкручуванні (свідомому?) інфляційних очікувань (психологічний фактор на додачу до об'єктивних кризових явищ в економіці)? Чому у стратегії валютних інтервенцій встановили, що НБУ «не буде діяти всупереч макроекономічним тенденціям», а лише «пом'якшувати» [3]? Адже визначення тенденцій є неоднозначним і ця умова не може вважатись юридичною підставою для ухилення від виконання головної функції НБУ або її викривленого розуміння. І чому вартість робочої сили і гривневих заощаджень, за нездатності держави забезпечити плавання, не індексується на зміну курсу гривні до долара? Це ключова суперечність. Адже курс плаваючий, точніше «потоплюючий», а виплати працюючим – фіксовані. І хоча питання оплати праці не є компетенцією НБУ, він як елемент системи органів влади не має права діяти абстраговано від потреб суспільства. Також варто зауважити, що Президент України і уряд мають вчасно реагувати на негативні

наслідки валютно-курсової політики НБУ і вживати заходів у межах своєї компетенції з недопущення дій, які підривають основи добробуту громадян. Потрібно вживати заходів, спрямованих на його швидке відновлення.

Виникає також питання: чи є сучасна валютно-курсова політика НБУ адекватною ситуації та потребам української економіки і суспільства? Непослідовність і залежність цієї політики від вимог МВФ, низка її негативних наслідків викликають обґрунтований сумнів у цьому. Адже внаслідок недостатньої уваги НБУ до забезпечення стабільності національної грошової одиниці громадянам завдано значної економічної шкоди: поточні доходи і заощадження громадян у доларовому еквіваленті скоротились протягом 2014–2016 рр. у 3,5 рази. Більшість українців саме через знецінення гривні внаслідок валютно-курсової політики НБУ опинилися за межею бідності, яка визначена, до речі, саме в доларах США. За даними ООН, це 78 % населення, у якого доходи менше ніж 17 доларів на день [8]. Це не можна трактувати як досягнення професійного фінансового регулювання. Більше того, в кризових умовах через обмеження, запроваджені НБУ, громадяни здебільшого були позбавлені можливості врятувати від знецінення власні гривневі заощадження, перевівши їх у більш надійні види активів, насамперед у долари США та євро. Такі недружні, всупереч власному призначенню, дії з боку органу влади стосовно громадян мають бути розслідувані, оскільки можуть мати ознаки складу злочину, передбаченого статтею 364 ККУ. Одним із ключових аспектів шкоди, заподіяної громадянам і суспільству в цілому, є зниження (у реальному вимірі) витрат на оплату праці в Україні. Така ситуація на руку олігархічним колам, які формують свої капітали у твердих валютах і, отримавши велику фактичну знижку у вартості робочої сили, зможуть збільшити свої статки за рахунок використання цієї несправедливої переваги. З огляду на викладене видаються сумнівними наміри боротьби з доларизацією економіки. Адже вона є відповіддю економіки на несумлінну поведінку органів влади в частині захисту інтересів користувачів національної валюти і забезпечення справедливого перерозподілу. Людям, які тримають заощадження у вільно конвертованій валюті за межами банківської системи України, вдалося зберегти їх. Тому первинною має бути боротьба з корупцією, сумлінна і професійна діяльність органів влади на користь народу України, і лише потім – довіра до влади і національної валюти. Наявна модель валютного курсоутворення зовсім не враховує ключові для суспільства фактори – недопустимість

зниження реальних зарплат і реальної вартості заощаджень громадян у національній валюті. Також вона підриває платоспроможний попит населення, який є одним з основних внутрішніх чинників економічного зростання.

Також викликає сумніви ідея змінити формулювання основної функції НБУ із «забезпечення стабільності національної грошової одиниці», для чого він має широкий спектр регулятивних інструментів, на «забезпечення цінової стабільності», для чого НБУ не має достатніх інструментів, повноважень і можливостей. Чи не є це спробою зняти з НБУ найбільш відповідальний і справді важкий обов'язок забезпечення стабільності гривні? Але тоді навіщо він потрібен, адже гривня без підтримки, а фактично в умовах гри регулятора проти неї, досить швидко втрапить властивості, необхідні для повноцінного виконання функцій грошей в умовах сучасної валютної системи. Так, різке падіння курсу гривні до долара стало результатом спекуляцій на валютному ринку, де НБУ провокував девальвацію гривні. У 2016 р. це було зроблено, щоб досягти інфляційного ефекту для номінального наповнення бюджету, сприяння експортерам. Це завдало втрат громадянам і підприємствам, які не є експортерами. Але причин для значної девальвації не було, зокрема завдяки фінансовій підтримці від МВФ, ЄБРР, Світового банку, Європейського інвестиційного банку. Крім того, у 2016 р. населення продало на 2,5 млрд доларів більше, ніж купило, тобто нема підвищеного попиту на валюту [5].

Але все ж у знеціненні гривні є низка вагомих причин. Для розуміння цього проаналізуємо низку ключових економічних аспектів, здатних чинити вплив на курс гривні. На нього впливає багато чинників, серед яких стан і динаміка української економіки, обсяг експорту, кваліфікація уряду і керівників НБУ, «чорні лебеді» (наприклад, агресія з боку РФ у 2014 р., через яку утворився теперішній низхідний тренд гривні). Також на курс тисне все, що призводить до зростання цін: підвищення податків;

неефективна економічна політика; надмірна емісія грошей; неврожай; стихійні лиха, корупція. Важить і емоційна складова, адже паніка на валютному ринку може дестабілізувати фінансову систему і ослаблену кризою економіку. Зростання цін у країні впливає на курс. Також впливають виплати за зовнішнім боргом: потрібна валюта, на внутрішньому ринку на неї зростає попит, а гривня падає, як у 2014–2015 рр. Тому вдалим рішенням видається реструктуризація зовнішнього держборгу у 2015 р., завдяки чому виплати по ньому активно не будуть тиснути на курс гривні до 2019 р. і валютні резерви. Однак потреби корпоративного сектору й далі чинитимуть такий тиск.

Важливим чинником стабільності національної валюти є зовнішня торгівля. Значна комодитизація (висока частка сировини і промислових товарів невисокого рівня обробки) експорту зумовлює високий потенціал волатильності валютної виручки експортерів і її залежність від циклічності світової економіки [4]. Якщо українські експортні товари (залізна руда, чорні метали, зерно, насіння, рослинна олія) коштують на зовнішніх ринках дорого, це сприяє стабільності і навіть зміцненню курсу гривні, якщо навпаки – падінню. Україна імпортує нафту і газ. Що вони дорожчі, то більше на придбання їх потрібно валюти, попит на яку зростає і тисне на курс гривні. Загалом, від зовнішньої торгівлі йдуть сприятливі сигнали.

Одним із найважливіших індикаторів стійкості національної валюти є врівноважений платіжний баланс країни. Проблема дефіциту поточного рахунку платіжного балансу, крім виробничого фактора, пов'язана з пошуком балансу між експортом і імпортом. Переоцінена гривня сприяє імпортерам, а політика слабкої гривні – експортерам. Загалом переважає сприяння експортерам. Але коли імпорт, через значне скорочення платоспроможного попиту, падає значно швидше, ніж експорт, може виникнути ілюзія покращення платіжного балансу. Але чи можна це вважати метою професійного валютного регулювання?

Таблиця. Дані щодо динаміки курсу гривні в зіставленні з ключовими макроекономічними показниками України за 2010–2016 рр.

Рік	Офіційний курс гривні		ВВП (USD) на душу населення	ІСЦ	ЗВР млн дол. 31.12	
	Середньорічний	На кінець року				
2010	7,9356	7,9617	2974,0	109,1	34576,0	+8071,0
2011	7,9676	7,9897	3570,0	104,6	31794,6	-2781,4
2012	7,9910	7,993	3856,8	99,8	24546,2	-7248,4
2013	7,9930	7,993	4030,3	100,5	20415,7	-4130,5
2014	11,8867	15,7686	3014,6	124,9	7533,3	-12882,4
2015	21,8447	24,0007	2115,4	143,3	13300,0	+5766,7
2016	25,5513	27,1909	н/д	112,4	15539,3	+2239,3

Джерело: за даними НБУ та Державної служби статистики України

Валютні резерви потрібні і для фіксованого, і для плаваючого курсу. МВФ визначає серед причин їх підтримки такі: забезпечення довіри до національної валюти; подолання безладу на ринку; підтримка монетарної політики; вплив на обмінні курси. До того ж країни з невеликим обсягом резервів частіше змушені їх використовувати, ніж країни з великим обсягом. Тому Україна має потребу їх збільшення. Але їх накопичення НБУ відбувається за допомогою нарощування державного боргу і заморожування валютного ринку. А спрямовуються вони переважно на виконання зовнішніх зобов'язань, залишаючи проблему валютного курсу невирішеною і відсуваючи потреби економіки на другий план, що призводить до дискримінації економічних суб'єктів. Відсутність довгострокової валютної стратегії обмежує валютну політику НБУ накопиченням валютних резервів, згладжуванням поточних курсових коливань і непрозорим наданням валютної підтримки деяким суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності і уряду.

Події 2014–2015 рр. спровокували ажіотажний попит на готівкову валюту, відплив капіталу з країни. Інтервенції виснажили валютні резерви (за 2014 р. скоротились на 13 млрд дол.), але не завдали різкій девальвації гривні. Тому НБУ відмовився від прив'язки гривні до долара і перейшов до гнучкого курсу гривні, який офіційно визначається на основі попиту і пропозиції на міжбанківському валютному ринку. Цим фактично ліквідовано систему паралельних курсів, обмежено можливості спекуляцій на різниці в курсах між валютними сегментами, закрито корупційні схеми, створені між валютними резервами НБУ і валютним ринком. Відмова від витрачання резервів стала наслідком усвідомлення їх недостатності і неефективності інтервенцій для управління валютним курсом у кризових умовах [4].

Висновки та пропозиції щодо подальших досліджень. Хронічна слабкість зумовлює недовіру іноземних інвесторів і резидентів до гривні. Те, що динаміка курсу опинилась поза пріоритетами монетарної політики, зумовило хвилю відмови від гривні на користь долара, посилення інфляції, валютних спекуляцій. Інвестиційний клімат в Україні спричиняє відплив капіталу, а найменше зниження курсу гривні посилює його, оскільки зростає ризик знецінення інвестицій. Плаваючий курс ставить малу відкриту сировинну економіку України в залежність від зовнішніх шоків; монетарну політику – від іноземних позик. Таргетування інфляції стримує зростання економіки, а гривня може втратити статус валюти заощаджень і зберегти лише функцію розрахунків. Тому НБУ не повинен приймати загальні монетарні вимоги МВФ без

урахування специфіки української економіки і фінансової системи. Самоусунення НБУ і уряду від забезпечення стабільності гривні є протизаконним і неприпустиме з погляду соціальної відповідальності держави.

Основою зміцнення національної валюти може бути хороший інвестиційний клімат і високі темпи економічного зростання. Передбачувана і стабільна середньо- і довгострокова динаміка курсу гривні, довіра до гривні є важливими показниками інвестиційної привабливості України. Стійкість курсової динаміки (навіть при девальваційних тенденціях) бажаніша, ніж висока волатильність курсу, яка погано впливає на інвестиційну привабливість. Потрібне включення у стратегічні цілі монетарної політики стабільності гривні зовнішньої (курсу) і внутрішньої (стабільності внутрішніх цін); формування механізму відповідальності НБУ за їх досягнення на основі сприяння зростанню економіки, зайнятості, оздоровленню банківської системи, валютного і кредитного ринку. З іншого боку, НБУ повинен мати достатньо ринкових і адміністративних інструментів валютної політики для впливу на валютний курс і ринок. Їхнє кваліфіковане і послідовне застосування в поєднанні з раціональними позитивними очікуваннями учасників ринків стане вагомим стабілізаційним чинником. Слід знайти спочатку перехідну модель, а далі формувати режим плаваючого курсу (але не вільно плаваючого) під контролем НБУ, уникнути повернення до фіксованого курсу, хоч відмова від нього все ж була передчасною. Валютна політика має враховувати інтереси учасників валютних відносин і змінити ставлення до валютних обмежень, які обмежують право власності і не можуть бути основою валютної політики цивілізованої держави. Хоча до завершення інституціональних реформ для забезпечення стабільності на валютному ринку НБУ змушений буде зберігати частину валютних обмежень. Потрібні зміни до законодавства щодо визначення компетенції і відповідальності органів державної влади у валютному регулюванні, його принципів, прав і обов'язків суб'єктів валютних відносин, відповідальності за порушення валютного законодавства, стратегії перетворення гривні на вільно конвертовану валюту, заміна ручного керування на стабільну дію норм законодавства про валютне регулювання і контроль. У контексті Угоди про асоціацію з ЄС метою має бути лібералізація валютного ринку і руху капіталів, що краще сприятиме реалізації економічного потенціалу країни. Це уповільнить інфляційні і девальваційні процеси, стабілізує курс і платіжний баланс, збільшить приплив валюти і міжнародних інвестицій у країну, забезпечить стале зростання.

Список літератури

1. Конституція України : Закон України № 254к/96 : Редакція від 30.09.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр>. – Назва з екрана.
2. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999 № 679-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>. – Назва з екрана.
3. Рішення Правління НБУ «Про затвердження Стратегії валютних інтервенцій Національного банку України на 2016–2020 роки» від 06.09.2016 № 261-рш [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr261500-16>. – Назва з екрана.
4. Сучасна валютна політика та особливості її реалізації в Україні / наук. ред. В. Юрчишин. – Київ : Заповіт, 2016. – 120 с.
5. Експерт розповів, чому неможливо спрогнозувати курс гривні на 2017 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.expres.ua/news/2017/01/15/223034-ekspert-rozpoviv-chomu-nemozhlyvo-sprognozuvaty-kurs-gryvni-2017-rik>. – Назва з екрана.
6. Лебідь О. В. Визначення відповідності валютної політики України економічним реаліям [Електронний ресурс] / О. В. Лебідь. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/14461>. – Назва з екрана.
7. Найман Е. Який режим валютного курсу потрібен Україні / Ерік Найман // Сучасна валютна політика та особливості її реалізації в Україні / наук. ред. В. Юрчишин. – Київ : Заповіт, 2016. – С. 55–61.
8. За межею бідності в Україні перебувають 78 відсотків від людей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nk.org.ua/ukraina/za-mejeyu-bidnosti-v-ukrayini-perebuvaivat-78-vidsotkiv-vid-lyudey-71077>. – Назва з екрана.
9. Аржевітін С. Парадокси монетарної політики НБУ [Електронний ресурс] / Станіслав Аржевітін // Дзеркало тижня. Україна. – 2016. – № 37. – Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/macrolevel/paradoksi-monetarnoyi-politiki-nbu_.html. – Назва з екрана.

References

1. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]. (1996). Verkhovna Rada official web portal. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр>.
2. Zakon Ukrainy “Pro Natsionalnyi bank Ukrainy” [The Law of Ukraine “About National Bank of Ukraine”]. (1999). Verkhovna Rada official web portal. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
3. Rishennia Pravlinnia Natsionalnogo banku Ukrainy “Pro zatverdzhennia Stratehii valiutnykh intervensii Natsionalnogo banku Ukrainy na 2016–2020 roky” [“On approval of the Strategy of currency interventions National Bank of Ukraine for 2016–2020 years”]. (2016). Verkhovna Rada official web portal. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/vr261500-16>.
4. *Suchasna valiutna polityka ta osoblyvosti yii realizatsii v Ukraini [The current monetary policy and features of its implementation in Ukraine]*. (2016). Kyiv: Zapovit.
5. Ekspert rozpoviv, chomu nemozhlyvo sprognozuvaty kurs hryvni na 2017 rik [The expert explained why we can not predict the hryvnia exchange rates to 2017]. Retrieved from <http://www.expres.ua/news/2017/01/15/223034-ekspert-rozpoviv-chomu-nemozhlyvo-sprognozuvaty-kurs-gryvni-2017-rik>.
6. Lebid, O. V. Vyznachennia vidpovidnosti valiutnoi polityky Ukrainy ekonomichnym realiim [Determination whether monetary policy of Ukraine matches economic realities]. Retrieved from <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/14461>.
7. Naiman, E. (2016). Yakyi rezhym valiutnoho kursu potriben Ukraini [What exchange rate regime requires Ukraine]. *Suchasna valiutna polityka ta osoblyvosti yii realizatsii v Ukraini [The current monetary policy and features of its implementation in Ukraine]*. Kyiv: Zapovit.
8. Za mezheiu bidnosti v Ukraini perebuvaivat 78 vidsotkiv vid liudei [Below the poverty line in Ukraine are 78 percent of the people]. Retrieved from <http://nk.org.ua/ukraina/za-mejeyu-bidnosti-v-ukrayini-perebuvaivat-78-vidsotkiv-vid-lyudey-71077>.
9. Arzhevitin, S. (2016). Paradoksy monetarnoi polityky NBU [Paradoxes of Monetary Policy of NBU]. *Dzerkalo tyzhnya*, 37. Retrieved from <http://gazeta.dt.ua/macrolevel/paradoksi-monetarnoyi-politiki-nbu-.html>

D. Dyakovskyy

THE EFFECTS OF THE EXCHANGE RATE POLICY OF NBU FOR SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT

The article discusses some aspects of the monetary policy and exchange rate regime, the Activities of the National Bank of Ukraine on ensuring the stability of hryvnia in the conditions of the floating exchange rate and inflation targeting. The analysis addresses economic, financial, financial, and legal consequences of insufficient attention to ensuring the stability of hryvnia. It is noted that the activity of the NBU to ensure the stability of the national currency of Ukraine cannot be considered satisfactory under the regime of the floating exchange rate and inflation targeting. The author offers a number of recommendations for improving the exchange rate policy of the NBU. It is advisable to form a floating rate controlled by the NBU, which would take into account the characteristics and needs of the national economy and the requirements of Ukrainian society. It is necessary to ensure the stability of the national currency in order to ensure the investment climate, good salary, and prevent the devaluation of savings of citizens.

Keywords: exchange rates, monetary policy, savings, devaluation, the National Bank of Ukraine, exchange rate regime.

Матеріал надійшов 14.05.2017